

Jedną z najważniejszych dat wydarzeń historycznych dwudziestego wieku w Polsce jest 11 listopada 1918 roku. Tego dnia pod Paryżem podpisano rozejm kończący wojnę światową, ale również w tym dniu Warszawa była miejscem przekazania władzy Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną.

11 listopada 1918 roku Józef Piłsudski objął władzę nad wojskiem, a trzy dni później powierzona mu została władza cywilna i w ten sposób został NACZELNIKIEM PAŃSTWA.

Następstwem tych wydarzeń były wybory do Sejmu, które odbyły się dnia 26 stycznia 1919 roku. Sejm powołał nowy rząd, na czele którego stanął Ignacy Jan Paderewski. To wszystko działo się w dalekiej Warszawie, a Leszno i cała Wielkopolska, która jest bliżej centrum Europy, musiało samodzielnie wywalczyć sobie niepodległość. Zryw ku niepodległości był już przygotowywany od wielu lat, a wybuch nastąpił od iskry, którą wskrzesiła płomienna i patriotyczna przemowa Ignacego Jana Paderewskiego w dniu 26 grudnia 1918 roku, wygłoszona z balkonu poznańskiego hotelu Bazar. Już następnego dnia popłynęła krew, a poznaniacy zaczęli rozbrajać Niemców i odbierać im miasto. Powstanie Wielkopolskie słusznie zasługuje na przymiotnik FEMOMENALNE, bo jest w historii Polski jedynym stuprocentowo zwycięskim zrywem niepodległościowym.

Powstanie miało genialnych dowódców w osobach Stanisława Taczaka i Józefa Dowbor-Muśnickiego. Bernard Śliwiński z Ponieca przeszedł do historii jako dowódca GRUPY LESZNO, która dzięki swym liczным sukcesom operacyjnym jako jedyna została uhonorowana odznaką swojego imienia.

Moje pierwsze w życiu spotkanie z tematem Powstania Wielkopolskiego odbyło się w Poznaniu, gdzie urodziłem się w domu fundacji hrabiego Tadeusza Garczyńskiego. Zarządcą budyn-

Ramka w kształcie żelaznego krzyża

ku był Pan Edmund Hoffmann, który od 1932 roku przez 54 lata tam pracował i mieszkał. Jako mały chłopiec byłem dumny, że POWSTANIEC WIELKOPOLSKI, który w mundurze weterana odwiedzał szkoły i opowiadał o powstaniu, w którym uczestniczył jako goniec bojowy i łącznik, jest moim znajomym. Pan Hoffmann będąc czternastolatkiem, wraz ze swoim ojcem Marcinem, poszedł do powstania, w którym czynnie uczestniczył w okresie od 27 grudnia 1918 roku do 18 lutego 1919 roku. Do roku 1986 był chorążym weteranów i uczestniczył we wszystkich uroczystościach rocznicowych związanych z Powstaniem Wielkopolskim.

Będąc dorosłym życiowo leszczyńskim regionalistą i miłośnikiem historii, niejednokrotnie mając do czynienia z pamiątkami związanymi z Powstaniem

Wielkopolskim, ratowałem je i uchroniłem przed rozproszeniem. Posiadam w swoim archiwum pamiątki związane z powstańcami wielkopolskimi. Dotyczą one osób, takich jak: Antoni Bilewicz, Ignacy i Stanisław Dudek, Andrzej Haremza, Franciszek Janura, Antoni Kusz, Feliks Niedzielski, Stefan Walikiewicz i wielu innych niezwyfikowanych działaczy niepodległościowych.

Niepodległość Wielkopolski i całego naszego kraju została wywalczona nie tylko czynem zbrojnym, ale przede wszystkim mrówczą pracą przygotowawczą, żmudnymi drobnymi czynami oświatowymi, gospodarczymi i wytrwałością w polskości. Wszystkie stany społeczeństwa uczestniczyły w NAJDŁUŻSZEJ WOJNIE NOWOCZESNEJ EUROPY.

Ziemia leszczyńska leżąca na terenach rozgraniczających Wielkopolskę i Śląsk była rejonem obfitującym w potyczki i regularne działania wojenne, których skutkiem było wyzwolenie tego terenu spod zaboru niemieckiego po 123 latach niewoli. Paradoksem historii jest fakt, że dobrze wyszkolony niemiecki żołnierz będący Polakiem zwerbowanym do armii, później wykorzystując swoje umiejętności pokonuje zaborcę znając jego język, taktykę i wykorzystując przejętą broń.

Liczne grono Leszczyniaków zostało aresztowanych w przededniu wybuchu lokalnego powstania. Grupa spiskowców wschowskich pod przywództwem Jana Metelskiego została brutalnie aresztowana i uwięziona na długi czas. W głogowskim więzieniu i w obozach internowanych, które były w Zgorzelcu i Żaganiu spotkali wschowianie znajomych Leszczyniaków: braci Góreckich i Kotlarskich, Bolesława Świdorskiego, Mariana Stajewskiego, Bolesława Ilskiego i wielu innych. Takie stowarzyszenia, jak SOKÓŁ, BRACHTWO KURKOWE i chóry śpiewacze były matecznikami powstańców.

Patriotyczna pamiątka z Krakowa z 1900 roku

Brat dziadka mojej żony, Stanisław Kuczyk z Włoszakowic oddał życie walcząc o niepodległość ojczyzny. Brat jej babci, Józef Krawczyk, jest wymieniony jako poległy na froncie wojny światowej na tablicy wmurowanej w fasadę włoszakowickiego kościoła. Moi przodkowie z rodziny Sobańskich z Jutrosina i Voelkle z Kobyłina brali czynny udział w działaniach mających na celu odzyskanie niepodległości. Stanisław Perek, leszczyński spedytor, ufundował figurę wdzięczności za szczęśliwy powrót synów i zięcia Bolesława Skrzypczaka, mojego dziadka, z frontów wojny światowej. Ci, którzy przeżyli zawieruchy wojenne trwające ponad sześć lat, przystąpili do odbudowy zrujnowanego kraju.

Całe społeczeństwo, a szczególnie powstańcy i działacze niepodległościowi, w tych trudnych czasach po odzyskaniu niepodległości swoją pracą przyczynili się do rozkwitu ekonomicznego Wielkopolski. Nie mogli wtedy przypuszczać jaką cenę przyjdzie im już w roku 1939 zapłacić za swoje przekonania i czyny. Cała ludność została zniewolona, a okupowana Polska spłynęła krwią rozstrzelanych przez Niemców patriotów, szczególnie weteranów POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO.

Wystawa prezentuje przedmioty powstałe w okresie najdłuższej wojny nowoczesnej Europy, powstańcze wyposażenie, odznaczenia i pamiątki. Większość wojennych eksponatów jest sygnowana polskimi nazwiskami, czasami zdeformowanych niemiecką pisownią. Elementem dominującym w różnorodnych formach ozdobnych jest motyw polskich barw narodowych połączonych z białym orłem.

Liczne wydawnictwa drukowane dotyczące wielkopolskiego powstania są hołdem dla ogromnej rzeszy polskich obywateli, którzy, gdy ojczyzna ich potrzebowała, byli gotowi oddać wszystko łącznie z życiem dla POLSKI.

Zapraszam do zapoznania się z wystawą.

Janusz Skrzypczak

Wystawa czynna od 16 do 30 stycznia 2017 r.

„Galeria za Regalami”

MBP Leszno

MIEJSKA
BIBLIOTEKA
PUBLICZNA
im. Stanisława Grochowiaka
w Lesznie

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
im. STANISŁAWA GROCHOWIAKA W LESZNIE

**Droga
ku Niepodległej**
wystawa autorska ze zbiorów
Janusza Skrzypczaka